

Broj: 07-02-1334-52/40/11
Mostar, 24.2.2012. godine

Na temelju članka 14., članka 15., članka 29., članka 30., članka 45., članka 46., članka 50. i članka 78. Zakona o električnoj energiji (Službene novine Federacije BiH, broj 41/02, 24/05, 38/05 i 83/11), članka 12. stavak (1) i članka 14. stavak (1) Statuta Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH, broj 13/04), članka 31. stavak (2), članka 37. stavak (4), članka 55. i članka 58. Poslovnika o radu FERK-a (Službene novine Federacije BiH, broj 59/04), te članaka 75. i 91. stavak (2) Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH, broj 37/05) i članka 4., članka 9., članka 12., članka 36., članka 52., članka 56., članka 58a. i članka 71. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke (Službene novine Federacije BiH, broj 45/05 i 77/10) i Rješenja FERK-a broj 01-07-1311-91/09 od 21.7.2010. godine (Službene novine Federacije BiH, broj 44/10) rješavajući u petom tarifnom postupku po zahtjevu Javnog poduzeća „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar zaprimljenim pod brojem 07-02-1334/40/11 od 30.12.2011. godine, Regulatorna komisija za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine – FERK je 24.2.2012. godine na IV. redovitoj sjednici donijela sljedeće

RJEŠENJE

1. Javnom poduzeću „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar za obavljanje djelatnosti opskrbe električnom energijom odobrava se potreban godišnji prihod od nekvalificiranih (tarifnih) kupaca zasnovan na odobrenim troškovima iz četvrtog tarifnog postupka u iznosu od 14.763.893 KM.
2. Trošak nabave za 1.428.115 MWh električne energije za potrebe nekvalificiranih (tarifnih) kupaca i kvalificiranih kupaca kojima je Javno poduzeće „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar balansno odgovorna strana iznosi 160.270.896 KM.
3. Potreban godišnji prihod iz točke 1. i trošak nabave iz točke 2. izreke ovog rješenja primjenjuje se radi utvrđivanja tarifnih stavova za nekvalificirane (tarifne) kupce Javnog poduzeća „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar počevši od 1.3.2012. godine.
4. Ukupan prihod Javnog poduzeća „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar od nekvalificiranih (tarifnih) kupaca za bilanciranu količinu električne energije od 2.518.006 MWh iznosi 337.262.146 KM.
5. Ovo rješenje je konačno.
6. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se na oglasnoj ploči i web stranici FERK-a, a izreka ovog rješenja i u Službenim novinama Federacije BiH.
7. Danom početka primjene ovog rješenja prestaje primjena Rješenja broj 01-07-1311-91/09 od 21.7.2010. godine (Službene novine Federacije BiH, broj 44/10).

O b r a z l o ž e n j e

Člankom 4. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke propisano je kako obveza javne usluge znači obvezu elektroprivrednih društava u obavljanju određene elektroprivredne djelatnosti kao javne usluge, prvenstveno u odnosu na sigurnost, regularnost, kvalitetu, cijenu opskrbe i zaštitu životne sredine, sukladno Zakonu o električnoj energiji i direktivama EU. Članak 9. stavak (1) navedenog pravilnika propisuje da FERK vrši analizu i verifikaciju svih troškova koje je elektroprivredno društvo uključilo u svoj potreban prihod, sukladno stavku (3) istog članka sva elektroprivredna društva moraju računovodstvene podatke prikazati odvojeno za sve regulirane i neregulirane djelatnosti, te samo troškovi nastali obavljanjem reguliranih djelatnosti uključuju se u odobreni potrebnii prihod. Članak 12. istog pravilnika, uz ostalo, propisuje da se potreban prihod utvrđuje u djelatnosti opskrbe za svakog licenciranog opskrbljivača tarifnih kupaca. Člankom 36. ovog pravilnika određeno da se tarifnom metodologijom za djelatnost opskrbe utvrđuje tarifa za uslugu opskrbe električnom energijom za sve tarifne kupce, po naponskim razinama, kategorijama i grupama potrošnje. Člankom 52. stavak (1) Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke propisano je kako se tarifni postupak pokreće podnošenjem zahtjeva FERK-u od reguliranog elektroprivrednog društva ili na inicijativu FERK-a, te je sukladno stavku (3) istog članka, podnositelj zahtjeva dužan ukoliko obavlja više elektroprivrednih djelatnosti, podnijeti zahtjev za tarife za svaku djelatnost posebno, a člankom 55. ovog pravilnika propisano je kako FERK vodi tarifni postupak i odlučuje na način utvrđen pravilnikom, Poslovníkom o radu i Pravilnikom o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi FERK-a. Sukladno članku 56. istog pravilnika propisano je kako je diskrecijsko pravo i ovlaštenje FERK-a prihvatiti predložene tarife ili ih prilagoditi na odgovarajući način, dok je člankom 71. propisano da će FERK, uvažavajući načelo postupnog uvođenja međunarodno prihvaćene regulatorne prakse i postupnog uvođenja općeprihvaćenih međunarodnih standarda u tarifnom postupku, voditi računa o izbjegavanju naglih i velikih promjena tarifa u prijelaznom razdoblju, odnosno o postupnom ukidanju unakrsnih subvencija između elektroprivrednih djelatnosti, kategorija i grupa potrošnje, kao i o postupnosti pri odobravanju stope povrata na vlasnički kapital, te da postupnost u primjeni tarifne metodologije u prijelaznom razdoblju podrazumijeva i postupnost u eventualnim izmjenama tarifa, koje će na kraju prijelaznog razdoblja u potpunosti biti zasnovane na opravdanim troškovima.

Zahtjev

Na temelju naprijed navedenog, FERK je 30.12.2011. godine zaprimio od podnositelja zahtjeva Javno poduzeće „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar Zahtjev za pokretanje tarifnog postupka za djelatnost opskrbe električnom energijom prvog reda zaprimljen pod brojem 07-02-1334/40/11.

U istom Zahtjevu za pokretanje tarifnog postupka za djelatnost opskrbe električnom energijom prvog reda predložen je potreban prihod jednak odobrenom potrebnom prihodu u četvrtom tarifnom postupku u iznosu od 14.763.893 KM, te trošak nabave u iznosu 176.939.216 KM, za količinu električne energije od 1.555.690 MWh u 2012. godini, radi osiguranja kontinuirane i sigurne opskrbe.

FERK je, postupajući sukladno članku 40. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine, odnosno članku 52. stavak (4) Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, u propisanom roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva, uputio 5.1.2012. godine Obavijest o nedostacima podnesenog zahtjeva za pokretanje tarifnog postupka u djelatnosti opskrbe električnom energijom prvog reda broj 07-02-1334-01/40/11.

U povodu navedene obavijesti o nedostacima podnesenog zahtjeva, FERK je od podnositelja zahtjeva 11.1.2012. godine, pod brojem 07-02-1334-02/40/11 zaprimio dopis „Dostava informacija“, te 12.1.2012. godine pod brojem 07-02-1334-03/40/11 dopis „Dostava dodatne dokumentacije i podataka uz Zahtjev za pokretanje tarifnog postupka za djelatnost opskrbe električnom energijom I. reda i odobrenje troška nabave“ u kojima podnositelj zahtjeva, uz ostalo, zahtijeva potreban prihod za reguliranu djelatnost opskrbe električnom energijom prvog reda na razini odobroj FERK-ovim rješenjem: 01-07-1311-91/09 od 21.7.2010. godine. Podnositelj također zahtijeva trošak nabave električne energije u iznosu od 176.939.216 KM, a uz zahtjev je priložio i tarifne stavove za nekvalificirane (tarifne) kupce u kojime je cjelokupno traženo povećanje alocirao na kupce na 110 kV naponskoj razini. Nadalje, u istom zahtjevu je navedeno da traženo povećanje za kupce na 110 kV naponskoj razini iznosi 33 %.

Sukladno članku 9. i 71. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, FERK je 13.1.2012. godine donio Odluku o provedbi petog tarifnog postupka broj 07-02-1334-04/40/11 i Odluku o imenovanju voditelja postupka broj 07-02-1334-05/40/11.

Navedenom odlukom o provedbi petog tarifnog postupka, sukladno članku 30. Zakona o električnoj energiji i članku 63. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, FERK je propisao kako će na dostavljanju sve potrebne dokumentacije, podataka i informacija, insistirati tijekom tarifnog postupka. FERK je, sukladno Pravilniku za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, zadržao pravo da od podnositelja zahtjeva može zahtijevati dostavljanje dodatne potrebne dokumentacije, podataka i informacija, kao i pravo procjene istih.

Sukladno članku 45. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine, FERK je 14.1.2012. godine u Dnevnom listu i Oslobođenju, te 16.1.2012. godine i 17.1.2012. godine u Večernjem listu, kao i na svojoj web stranici, 13.1.2012. godine, objavio Obavijest za javnost o podnesenom zahtjevu za pokretanje tarifnog postupka od Javnog poduzeća „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar i održavanju formalne rasprave, s rokom za podnošenje pisanih komentara zainteresiranih osoba i za podnošenje zahtjeva za stjecanje statusa umješača u formalnoj raspravi od pravne ili fizičke osobe pod određenim uvjetima.

U roku određenom za podnošenje pisanih komentara na zahtjev zainteresiranih osoba, u FERK su 16.1.2012. godine, pod brojem 07-02-1334-07/40/11 i 19.1.2012. godine, pod brojem 07-02-1334-13/40/11 zaprimljeni komentari „Aluminij“ d.d. Mostar na podneseni zahtjev i 19.1.2012. godine, pod brojem 07-02-1334-16/40/11, zaprimljen komentar od NSZ Aluminij d.d. Mostar, dok je nakon održane formalne rasprave, 1.2.2012. godine pod brojem 07-02-1334-39/40/11 zaprimljen i dopis Udruge potrošača „Svjetlost“ iz Mostara.

Umješači

U određenom roku za podnošenje zahtjeva za stjecanje statusa umješača u ovom postupku formalne rasprave svoje zahtjeve za stjecanje statusa umješača dostavili su:

1. Institucija Ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH, zaprimljen u FERK 17.1.2012. godine, pod brojem 07-02-1334-08/40/11
2. „Aluminij“ d.d. Mostar, zaprimljen u FERK 18.1.2012. godine, pod brojem 07-02-1334-10/40/11
3. B.S.I. d.o.o. Jajce, zaprimljen u FERK 19.1.2012. godine, pod brojem 07-02-1334-12/40/11
4. Nezavisni sindikat uposlenika Elektroprivrede HZ Herceg Bosne Mostar, zaprimljen u FERK 19.1.2012. godine, pod brojem 07-02-1334-14/40/11.

Rješavajući po podnesenim zahtjevima za stjecanje statusa umješača u postupku pokrenutom po Zahtjevu za pokretanje tarifnog postupka za djelatnost opskrbe električnom energijom prvog reda Javnog poduzeća „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar, FERK je 20.1.2012. godine donio sljedeće zaključke:

- Zaključak broj 07-02-1334-17/40/11 kojim se odobrava Zahtjev za stjecanje statusa umješača podnositelja Institucije Ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH
- Zaključak broj 07-02-1334-18/40/11 kojim se odobrava Zahtjev za stjecanje statusa umješača podnositelja „Aluminij“ d.d. Mostar
- Zaključak broj 07-02-1334-19/40/11 kojim se odobrava Zahtjev za stjecanje statusa umješača podnositelja B.S.I. d.o.o. Jajce
- Zaključak broj 07-02-1334-20/40/11 kojim se odobrava Zahtjev za stjecanje statusa umješača podnositelja Nezavisnog sindikata uposlenika Elektroprivrede HZ Herceg Bosne Mostar.

Pripremna rasprava

Dana 24.1.2012. godine održana je pripremna rasprava za formalnu raspravu po Zahtjevu za pokretanje tarifnog postupka za djelatnost opskrba električnom energijom prvog reda zaprimljenom pod brojem 07-02-1334/40/11 od 30.12.2011. godine podnositelja zahtjeva Javnog poduzeća „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar, na kojoj se raspravljalo i o prijedlogu tarifnih stavova za nekvalificirane (tarifne) kupce Javnog poduzeća „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar. Popis nazočnih, dostavljena dokumentacija, pitanja koja su razmatrana, tijek pripreme rasprave, kao i pitanja o kojima će se raspravljati na formalnoj raspravi evidentirana su Zapisnikom s pripreme rasprave broj 07-02-1334-30/40/11 od 24.1.2012. godine.

Dana 27.1.2012. godine pod brojem 07-02-1334-31/40/11 FERK je od podnositelja zahtjeva zaprimio dopis s odgovorima na pitanja postavljena na pripremljenoj raspravi, te izmijenjenim zahtjevom troška nabave za količinu od 1.555.690 MWh električne energije za 2012. godinu, radi osiguranja kontinuirane i sigurne opskrbe u iznosu od 176.028.958 KM.

Formalna rasprava

Dana 31.1.2012. godine održana je formalna rasprava po Zahtjevu za pokretanje tarifnog postupka za djelatnost opskrba električnom energijom prvog reda zaprimljenom pod brojem 07-02-1334/40/11 od 30.12.2011. godine, na kojoj se raspravljalo i o prijedlogu tarifnih stavova za nekvalificirane (tarifne) kupce Javnog poduzeća „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar, u petom tarifnom postupku. Nastavak iste formalne rasprave, iako planiran za 1.2.2012. godine, nije održan iz razloga što se na formalnoj raspravi održanoj 31.1.2012. godine raspravilo o svim pitanjima iznesenim od osoblja FERK-a i umješača. Popis nazočnih, dostavljena dokumentacija, pitanja koja su razmatrana, tijekom formalne rasprave, kao i pitanja o kojima se raspravljalo na formalnoj raspravi evidentirana su Zapisnikom s formalne rasprave broj 07-02-1334-37/40/11 od 31.1.2012. godine.

Izvješće voditelja postupka

Na temelju održane formalne rasprave, voditelj postupka i zaposlenici FERK-a, izradili su Izvješće broj 07-02-1334-41/40/11 od 9.2.2012. godine, s detaljnim prikazom tijeka postupka i dokumentacije dostavljene FERK-u, u kojem su obradili sva pitanja koja su se pojavila na formalnoj raspravi kao sporna. O tim pitanjima, isti su iznijeli svoje uvjerenje o opravdanosti pojedinih troškova podnositelja zahtjeva u onoj mjeri u kojoj je to u ovom tarifnom postupku bilo moguće, s obzirom na dokumentaciju priloženu uz zahtjev i dokumentaciju kasnije dostavljenu FERK-u, te su dali svoju preporuku za odluku članovima FERK-a.

Komentari strana u postupku na izvješće

Navedeno izvješće, dostavljeno je stranama u postupku, odnosno podnositelju zahtjeva Javnom poduzeću „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar, te umješačima Instituciji Ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH, „Aluminij“ d.d. Mostar, B.S.I. d.o.o. Jajce i Nezavisnom sindikatu uposlenika Elektroprivrede HZ Herceg Bosne Mostar, kao i članovima FERK-a.

Dana 14.2.2012. godine pod brojem 07-02-1334-47/40/11 zaprimljeni su komentari na Izvješće voditelja postupka i zaposlenika FERK-a od umješača „Aluminij“ d.d. Mostar.

Umješač „Aluminij“ d.d. Mostar u svom dopisu nije dao nikakve komentare vezane za troškove iznesene u Izvješću voditelja postupka i zaposlenika FERK-a, nego se isti odnosio na obrazlaganje načina njegovog sudjelovanja u postupku formalne rasprave u petom tarifnom postupku, što je i sam umješač istakao u svom dopisu, navođenjem da se „uopće nismo upuštali u komentiranje ostalih detalja i suštine rasprave, jer to i nismo ni mogli, pošto nitko od nas nije nazočio raspravi, niti je imao mogućnost predlaganja bilo kakvih dokaza, unakrsnog ispitivanja i sličnoga – aktivnoga sudjelovanja.“

FERK smatra kako su navedeni komentari umješača „Aluminij“ d.d. Mostar neutemeljeni po bilo kojoj osnovi. Na ovom mjestu je potrebno još jednom istaći kako je FERK osnovan Zakonom o električnoj energiji kao specijalizirana, samostalna, neovisna i neprofitna organizacija u Federaciji BiH, sa svojstvom pravne osobe, a radi ostvarenja ciljeva propisanih zakonom. Člancima 14., 31., 41. i 86. Zakona o električnoj energiji propisane su nadležnosti FERK-a, kao i izrada provedbenih pravila i propisa i njihova

Regulatorna komisija za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine – FERK

Blajburških žrtava 33, 88000 Mostar

Tel. /036/ 44 99 00, /036/ 44 99 01; Fax: /036/ 333-507, /036/ 333-508

kontakt@ferk.ba www.ferk.ba

5

primjena za izvršavanje povjerenih mu nadležnosti. Iako je položaj FERK-a kao regulatorne komisije specifičan jer se radi o instituciji posebne vrste različitoj od tijela državne uprave, prije svega u odnosu na njegovu neovisnost, što je posebno vidljivo iz članka 16. Zakona o električnoj energiji, FERK je postupajući sukladno članku 86. stavak (4) Zakona o električnoj energiji donio svoja pravila i propise uključujući i Pravilnik o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi FERK-a i Pravilnik za tarifnu metodologiju i tarifne postupke. FERK je u postupku donošenja navedenih pravilnika obavio detaljno istraživanje niza važećih zakona kako bi odredbe o vođenju postupaka pred FERK-om bile usuglašene s osnovnim procesnim načelima uključujući i načela i odredbe Zakona o upravnom postupku (Službene novine Federacije BiH, broj 2/98 i 48/99). Istodobno, FERK je nastojao u odredbama o postupcima pred FERK-om o rješavanju zahtjeva što više slijediti odredbe odnosnih zakona, gdje je to narav stvari dopuštala, uvažavajući navedene zakonske specifičnosti FERK-a kao regulatornog tijela koje u dosadašnjoj pravnoj praksi Bosne i Hercegovine nije niti postojalo. Postupci i procedure koje su usvojene u FERK-ovom Poslovniku o radu i Pravilniku o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi FERK-a uključuju specifičnosti u provedbi istih pred FERK-om, a preuzeti su iz općeprihvaćene europske i svjetske prakse regulatornih tijela iz oblasti električne energije i uvažavaju potrebu specifičnosti postupaka pred takvim tijelima, a istodobno je osigurana i supsidijarna primjena Zakona o upravnom postupku, a što je potvrđeno i u članku 91. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi FERK-a. Sve naprijed navedeno jasno ukazuje na specifičnost i različitost FERK-a u odnosu na sva druga tijela, pa samim tim i na različitost postupaka koji se provode pred FERK-om. Većina upravnih sporova koji su se vodili pred nadležnim sudovima u vezi FERK-ovih odluka odnosili su se na FERK-ove odluke iz ranijih tarifnih postupaka, te su i sami sudovi uvažavali navedene specifičnosti FERK-a i njegovih pravila i propisa, a posebno Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi FERK-a, koji sadrži cijelo poglavlje o formalnoj raspravi. Ovim poglavljem su, uz sami postupak vođenja formalne rasprave, u člancima od 46. do 49. posebno dane i odredbe o umješaču u formalnoj raspravi, kao specifičnom sudioniku ove rasprave koji označava zainteresiranu osobu koja ima izravan interes sudjelovanja u postupku jer joj je interes različit od općeg javnog interesa i kojoj je, ako to FERK odobri, priznato pravo umješača u postupku pred FERK-om. Tako je člankom 49. stavak (1) navedenog pravilnika jasno propisano kako voditelj postupka **može ograničiti sudjelovanje umješača, u slučajevima kada je to za dobrobit učinkovitog vođenja rasprave.**

Zbog svega navedenog, komentari umješača „Aluminij“ d.d. Mostar na Izvješće voditelja postupka i zaposlenika FERK-a da su „odredbe Zakona o upravnom postupku potpuno irelevantne u ovom kontekstu“ nisu opravdani s obzirom na to da su odredbe Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi FERK-a, kao i vođenje postupaka pred FERK-om usuglašeni s osnovnim načelima Zakona o upravnom postupku, ali i s obzirom na supsidijarnu primjenu njegovih odredbi u slučaju kada određena pitanja vezana za postupke pred FERK-om nisu propisana navedenim pravilnikom, te kada to narav stvari dopušta i kada je to sukladno nadležnosti i ovlastima FERK-a. Sa svim navedenim, a posebno s mogućnošću ograničenja njegovog sudjelovanja, bio je upoznat i umješač „Aluminij“ d.d. Mostar kroz točku II Zaključka FERK-a broj 07-02-1334-18/40/11 od 20.1.2012. godine, kojim zaključkom mu je ovaj status i odobren.

Ovo je osobito važno, s obzirom na to da je u FERK 18.1.2012. godine pod brojem 07-02-1334-11/40/11 zaprimljen dopis „Aluminij“ d.d. Mostar „Punomoć za zastupanje u postupku formalne rasprave pred FERK-om povodom petog tarifnog postupka za JP EP HZ-HB d.d. Mostar“. Navedenom punomoći, i prije nego što mu je FERK odobrio status umješača, direktor društva, kao zakonski zastupnik „Aluminij“ d.d. Mostar je dao opću (generalnu) punomoć, bez ograničenja, za kompletnu upravu „Aluminij“ d.d. Mostar i sve zaposlenike za koje je dan popis u prilogu, odnosno ukupno 895 osoba. Nakon što je „Aluminij“ d.d. Mostar odobren status umješača, isti je pozivom na pripremnu raspravu, koji mu je uputio voditelj postupka 20.1.2012. godine pod brojem 07-02-1334-22/40/11 upućen, sukladno Pravilniku o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi FERK-a i relevantnim odredbama važećih zakona, o načinu sudjelovanja umješača u formalnoj raspravi.

„Aluminij“ d.d. Mostar je planirao i najavio dolazak svih 895 djelatnika, odnosno ukupno 895 opunomoćenika u svom dopisu od 18.1.2012. godine, dakle i prije nego mu je FERK odobrio status umješača, a sam datum održavanja formalne rasprave, 31.1.2012. godine bio je objavljen još 13.1.2012. godine, iz čega je evidentno da je umješač „Aluminij“ d.d. Mostar, da je to uistinu želio, odnosno smatrao korisnim, imao dovoljno vremena da organizira dolazak svih svojih 895 opunomoćenika. Jasno je da umješač „Aluminij“ d.d. Mostar ipak nije smatrao da svi navedeni zaposlenici, odnosno opunomoćenici imaju relevantne informacije i dokaze vezane za predmet raspravljanja, s obzirom na to da se, što je veoma dobro poznato umješaču „Aluminij“ d.d. Mostar, a na što ga je voditelj postupka u svom pozivu i podsjetio, na formalnoj raspravi provodi dokazni postupak za utvrđivanje činjenica, što obuhvaća uvid u isprave i druge dokumente, izjave strana u postupku, izjave svjedoka, a po potrebi se mogu izvoditi i drugi dokazi. Naime, kako to jasno propisuju odredbe Zakona o upravnom postupku pravna osoba, u ovom slučaju „Aluminij“ d.d. Mostar, kao umješač, obavlja radnje u postupku preko svog predstavnika odnosno zakonskog zastupnika, a isti se određuje općim aktom te pravne osobe, ako nije određen zakonom ili aktom nadležnog tijela donesenog na temelju zakona. Činjenica je i da na temelju odredbi istog zakona, stranka, odnosno njezin zakonski zastupnik može odrediti punomoćnika koji će je zastupati u postupku, ali i da punomoćnik pred tijekom koje vodi postupak djeluje u ime i za račun stranke, te da stranku obvezuje sve što je njezin punomoćnik poduzeo, ako je to u granicama dane punomoći. Niti jedna odredba Zakona o upravnom postupku ne govori o broju punomoćnika, iako su sve odredbe o punomoćniku u jednini, ali je iz navedenog jasno da nazočnost 895 opunomoćenika umješača „Aluminij“ d.d. Mostar ne bi doprinijela učinkovitosti i ekonomičnosti postupka, niti ostvarenju načela materijalne istine, s obzirom na to da se formalna rasprava vodila u cilju utvrđivanja bitnih činjenica kako bi FERK riješio o Zahtjevu za pokretanje tarifnog postupka za djelatnost opskrbe električnom energijom prvog reda, te da je na formalnoj raspravi trebalo osigurati nazočnost onih osoba koje raspolažu stručnim znanjima i informacijama potrebnim za sudjelovanje na istoj. Postojeća sudska i upravna praksa ne poznaju sudjelovanje ovolikog broja punomoćnika u postupcima, s obzirom na to da je osnovno obilježje svakog od ovih postupaka učinkovitost i ekonomičnost tijela u postupanju, u cilju ostvarenja načela materijalne istine. Također je jasno kako bi za ovog umješača koji predstavlja, kako i sam ističe, najvećeg izvoznika u BiH, fizički bilo nemoguće obustaviti proces proizvodnje u svojim pogonima radi sudjelovanja 895 opunomoćenika koji su istodobno djelatnici „Aluminij“ d.d. Mostar na formalnoj raspravi pred FERK-om, iz čega proizlazi da ovaj

umješač i nije imao stvarnu namjeru da ga na formalnoj raspravi predstavlja ovaj broj punomoćnika, što se najbolje vidi iz njegovog odbijanja nazočnosti istih, kada mu je to voditelj postupka, i uz sve gore navedene opravdane razloge, odobrio.

Navodi umješača vezani za mjesto održavanja formalne rasprave su iznenađujući, s obzirom na to da je FERK sve svoje dosadašnje formalne rasprave, održavao u sjedištu FERK-a, s čim je „Aluminij“ d.d. Mostar dobro upoznat, jer je u dosadašnjim tarifnim postupcima uvijek sudjelovao kao umješač. A upravo održavanje rasprave u sjedištu FERK-a, kao tijela koji vodi postupak formalne rasprave propisuju i odredbe Zakona o upravnom postupku vezane za usmenu raspravu. Navedeni zakon predviđa iznimke od održavanja u sjedištu tijela koji vodi postupak, samo u slučaju kada bi to vodilo smanjenju troškova, te ako bi isto bilo ekonomičnije i doprinijelo bržem rješavanju stvari, što nije bio slučaj s prijedlogom umješača „Aluminij“ d.d. Mostar koji su istakli na nastavku formalne rasprave, a koji je podrazumijevao kako troškove organizacije održavanja nastavka formalne rasprave u prostorijama koje bi mogle primiti iznimno veliki broj ljudi, tako i odgađanje samog nastavka formalne rasprave radi te iste organizacije u minimalnom trajanju od deset dana. I upravo zbog istaknutog, dakle zbog izbjegavanja odugovlačenja postupka, jer je isto u interesu kako svih sudionika u postupku, a među njima i umješača „Aluminij“ d.d. Mostar, tako i svih kupaca električne energije Javnog poduzeća „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar, a u cilju osiguranja uredne opskrbe električnom energijom svih kupaca i izbjegavanja ugrožavanja sigurne opskrbe, FERK nastavio s formalnom raspravom u sjedištu FERK-a, cijeneći kako će se nastavkom iste postići veći uspjeh u razmatranju Zahtjeva za pokretanje tarifnog postupka za djelatnost opskrbe električnom energijom prvog reda zaprimljenom pod brojem 07-02-1334/40/11, 30.12.2011. godine, koji je bio predmet raspravljavanja ove formalne rasprave. Zbog svega navedenog komentari umješača „Aluminij“ d.d. Mostar su u potpunosti neosnovani. FERK je „Aluminij“ d.d. Mostar omogućio sudjelovanje u postupku formalne rasprave, u svojstvu umješača, sukladno svojim pravilima i propisima, na isti način kao i svim drugim umješačima. Također, istom je, kao i drugim sudionicima u postupku, dostavljeno Izvješće voditelja postupka i zaposlenika FERK-a, sa svim prilogima, koji su uključivali i Zapisnik s formalne rasprave, koju je umješač napustio, te dopise i dokaze koji su u FERK zaprimljeni kako prije, tako i nakon održane formalne rasprave. Na temelju svega navedenog, umješač „Aluminij“ d.d. Mostar je mogao sudjelovati tijekom čitavog postupka, a također je mogao dostaviti i svoje komentare na Izvješće voditelja postupka i zaposlenika FERK-a, ali to nije učinio, nego je dostavio komentare kojima se pokušava nastaviti s pritiskom na FERK u obavljanju poslova koje mu je zakonodavac povjerio. Kako je FERK neovisno i samostalno regulatorno tijelo, FERK je kod donošenja ovog rješenja, kao i u svim dosadašnjim postupcima pred FERK-om, postupao isključivo na način kako je u ovom obrazloženju i navedeno.

Dana 15.2.2012. godine, pod brojem 07-02-1334-48/40/11 zaprimljeni su komentari na Izvješće voditelja postupka i zaposlenika FERK-a od umješača Institucije Ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH, koji je istakao kako je stvarni razlog za povećanje tarifa suštinska problematika u djelatnosti proizvodnje i distribucije električne energije, te da je zbog toga učinjen formalno pravni nedostatak u postupku koji je dobio sve elemente skraćenog postupka, pa nisu utvrđivane činjenice i dokazi o stvarnim troškovima koji utječu na postavljeni zahtjev podnositelja zahtjeva. Umješač je mišljenja kako je ukupan trošak proizvodnje određen na temelju projekcije tj. slobodne procjene prihoda podnositelja

zahtjeva. Naveo je kako Obavijest za javnost ima sve elemente obmanjujuće obavijesti, jer su sve, eventualno, zainteresirane pravne ili fizičke osobe obratile pažnju na tekst obavijesti da se povećanje tarife traži za kupce na 110 kV naponskoj razini, te se nitko od udruženja za zaštitu potrošača, udruženja umirovljenika ili fizičkih osoba nije pojavio kao umješlač. Umješlač nadalje predlaže da FERK donese odluku o povećanju tarifnih stavova sukladno zahtjevu podnositelja samo za kupce na 110 kV naponskoj razini, a izuzme povećanje tarifnih stavova iz kategorije kućanstva.

Navedeni komentari umješlača nisu osnovani prije svega iz svih razloga, koji su opisani naprijed u tekstu kod obrazlaganja osnovanosti komentara umješlača „Aluminij“ d.d. Mostar, a koji razlozi se odnose na specifičan položaj FERK-a kao regulatorne komisije koji sukladno zakonskom ovlaštenju donosi svoja pravila i propise, slijedeći odredbe odnosnih zakona.

Komentari umješlača Institucije Ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH u svezi s naznakom „samo za kupce na 110 kV naponskoj razini“ u Obavijesti za javnost o podnesenom zahtjevu za pokretanje petog tarifnog postupka i u svezi s povredom načela postupka po zahtjevu stranke u okviru postavljenog zahtjeva, nisu osnovani i iz dodatnih razloga. Peti tarifni postupak je pokrenut Zahtjevom za pokretanje tarifnog postupka za djelatnost opskrbe električnom energijom prvog reda podnesenim od Javnog poduzeća „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar. Navedenim zahtjevom je predložen potreban prihod jednak odobrenom potrebnom prihodu u četvrtom tarifnom postupku u iznosu od 14.763.893 KM, te trošak nabave u iznosu 176.028.958 KM, za količinu električne energije od 1.555.690 MWh u 2012. godini, radi osiguranja kontinuirane i sigurne opskrbe. O podnošenju ovog zahtjeva FERK je obavijestio javnost. Kako se sukladno članku 11. stavak (3) Pravilnika o izvještavanju (Službene novine Federacije BiH, broj 77/10 i 87/11) uz zahtjev za pokretanje tarifnog postupka za djelatnost opskrbe električnom energijom prvog reda, uz ostalo, podnosi utjecaj predložene tarife na kategorije i grupe potrošnje te tarifni stavovi za prodaju električne energije nekvalificiranim (tarifnim) kupcima, FERK je informirao javnost i o tom prijedlogu Javnog poduzeća „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar. Međutim, sukladno članku 49. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, ovaj prijedlog tarifnih stavova nema karakter zahtjeva, pa time nema mjesta za tumačenje i primjenu načela postupanja po zahtjevu stranke u okviru postavljenog zahtjeva, kako prilikom informiranja javnosti tako i prilikom izrade Izvješća voditelja postupka i zaposlenika FERK-a. Naime, člankom 49. stavak (2) navedenog pravilnika je propisano kako FERK posebnom odlukom odobrava i proglašava važećim tarifne stavove po završetku tarifnog postupka, dok je člankom 59. istog pravilnika propisano kako FERK, nakon donošenja rješenja iz članka 58.a. ovog pravilnika posebnom odlukom na redovitoj sjednici odobrava i proglašava važećim tarifne stavove za nekvalificirane (tarifne) kupce i tarifne stavove za korisnike distributivnog sustava. Iz navedenog proizlazi kako sam FERK, nakon završetka tarifnog postupka, kreira tarifne stavove. Pri tome, prijedlog tarifnih stavova od potpisnika izvješća, kao i prijedlog koji je podnositelj zahtjeva dostavio, služi kao podloga, odnosno materijal koji će služiti za što pravilnije, stručnije i profesionalnije donošenje odluke FERK-a o tarifnim stavovima, kao općeg akta. U prilog činjenice da se radi o općem aktu ide i to što ovaj akt nije akt kojim nadležno tijelo rješava o izvjesnom pravu ili obvezi pojedinca ili pravne osobe u kojoj upravnoj stvari, odnosno ovaj akt nema individualni, konkretan karakter, dakle da se odnosi na pojedinca (građanina) ili određenu osobu. Odluka o tarifnim

stavovima ima karakter općeg akta normativnog sadržaja, kojim je uređena jedna objektivna opća situacija, i koji se odnosi na neograničen broj osoba, tj. na sve nekvalificirane (tarifne) kupce Javnog poduzeća „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar, i sadašnje i buduće, i koji u suštini predstavlja provedbeni propis u svrhu provedbe Zakona o električnoj energiji. Posve je sigurno kako se komentari umješača ne mogu odnositi na razloge svrsishodnosti pri odlučivanju FERK-a na osnovi Zakona o električnoj energiji, a u cilju ostvarivanja nadležnosti FERK-a iz članka 14. ovog zakona, u skladu s pravnim propisima radi postizanja onog cilja radi kojeg je FERK i osnovan, a što umješač Institucija Ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH traži. Nije točna ni tvrdnja umješača kako su troškovi proizvodnje i distribucije stvarni razlog za povećanje tarifa, te da su isti plod slobodne procjene prihoda podnositelja zahtjeva, jer su isti zadržani na razini odobrenog potrebnog prihoda djelatnosti distribucije kao takvog u trećem tarifnom postupku (Rješenje FERK-a broj 07-02-1593-73/26/09 od 21.7.2010. godine) te odobrenom prosječnom cijenom električne energije na pragu elektrana iz trećeg tarifnog postupka za djelatnost proizvodnje električne energije (Rješenje FERK-a broj 07-02-1592-82/25/09 od 21.7.2010. godine). Iako predmet ovog rješenja nisu elektroprivredne djelatnosti proizvodnja i distribucija električne energije, niti tarifni stavovi za nekvalificirane (tarifne) kupce nego odobreni potreban prihod djelatnosti opskrbe električnom energijom prvog reda i odobreni trošak nabave, koji su, uz ostalo, podloga za kreiranje tarifnih stavova od FERK-a, smatramo kako je važno istaći da je Vlada Federacije BiH kao većinski vlasnik ovog javnog poduzeća donijela Zaključak broj V. broj: 1422/11 od 22.12.2011. godine, kojim je u točki 2. navela kako je suglasna s prijedlogom Javnog poduzeća „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar da u cilju osiguranja sigurne i kontinuirane opskrbe električnom energijom **svih potrošača**, potpiše ugovore o nabavi električne energije sukladno provedenim procedurama nabave električne energije za 2012. godinu. Na temelju naprijed navedenog, s obzirom da se radi o nabavi električne energije za sve kupce, a ne samo za kupce na 110 kV naponskoj razini, komentari umješača nisu osnovani.

Dana 16.2.2012. godine, pod brojem 07-02-1334-49/40/11 zaprimljeni su komentari na Izvješće voditelja postupka i zaposlenika FERK-a od umješača Nezavisni sindikat Elektroprivrede HZ Herceg Bosne Mostar. U svojim komentarima ovaj umješač, uz ostalo, iznosi svoje mišljenje da je produljenje prijelaznog razdoblja za kvalificirane kupce bilo nepotrebno, jer je prijelazno razdoblje trajalo pet godina, te smatra kako su se kvalificirani kupci mogli upoznati sa svim tržišnim pravilima i pojaviti se na međunarodnom tržištu kao samostalni kupci potrebnih količina električne energije.

FERK je razloge produljenja prijelaznog razdoblja detaljno obrazložio prilikom donošenja Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o stjecanju statusa kvalificiranog kupca (Službene novine Federacije BiH, broj 87/11) i ovdje je važno napomenuti kako su status kvalificiranih kupaca stekli svi kupci osim kupaca iz kategorije kućanstva, odnosno dana im je mogućnost izbora da električnu energiju nabavljaju na tržištu od opskrbljivača po svom izboru ili po tarifnim stavovima za nekvalificirane (tarifne) kupce.

Dana 16.2.2012. godine, pod brojem 07-02-1334-50/40/11, zaprimljeni su komentari na Izvješće voditelja postupka i zaposlenika FERK-a od umješača B.S.I. d.o.o. Jajce, u kojima umješač navodi primjedbu na bezrezervno odobravanje svih troškova, a ne samo troškova kupljene električne energije. Nadalje umješač navodi kako FERK ne pravi financijske ni tehničke analize troškova angažirane snage, te je ukupni trošak proizvodnje i

kupovine električne energije podijeljen samo po potrošnji, a ne prema angažiranoj snazi. Umješač je mišljenja kako su troškovi opskrbe bili i ostali preveliki, te da je obveza FERK-a da razmotri i analizira te troškove, kao i da vodi računa o nepostojanju razvijenih socijalnih mjera.

Vezano za komentare umješača B.S.I. d.o.o. Jajce važno je imati na umu kako je podnositelj zahtjeva svoj zahtjev temeljio na odobrenom potrebnom prihodu za djelatnost opskrbe električnom energijom prvog reda iz četvrtog tarifnog postupka u iznosu od 14.763.893 KM (Rješenje FERK-a broj 01-07-1311-91/09 od 21.07.2010. godine). Prilikom provedbe četvrtog tarifnog postupka FERK je razmotrio opravdanost troškova temeljem kojih je odobren potreban prihod, na koje umješač B.S.I. d.o.o. Jajce, koji je i u tom postupku imao status umješača, nije imao primjedbi. Trošak nabave koji je podnositelj zahtjeva tražio u petom tarifnom postupku u iznosu od 176.028.958 KM je u Izvješću voditelja postupka i zaposlenika FERK-a predložen u iznosu od 160.270.896 KM, te nije točna konstatacija o bezrezervnom odobravanju svih troškova, kako umješač navodi. Iako predmet ovog rješenja nisu tarifni stavovi za nekvalificirane (tarifne) kupce, nego potreban prihod djelatnosti opskrbe električnom energijom prvog reda i odobreni trošak nabave koji su, uz ostalo, podloga za kreiranje tarifnih stavova od FERK-a, smatramo kako je važno istaći da FERK radi financijske i tehničke analize, te je ukupni trošak proizvodnje i kupovine električne energije podijeljen na tarifne elemente među kojima je i angažirana snaga. U tijeku je prijelazno razdoblje, te kako i sam umješač navodi, moraju se uvažavati načela postupnosti i sve aktivnosti i odluke FERK-a će, kao i do sada, biti usmjerene na to.

Dana 16.2.2012. godine, pod brojem 07-02-1334-51/40/11, zaprimljeni su komentari na Izvješće voditelja postupka i zaposlenika FERK-a od podnositelja zahtjeva Javnog poduzeća „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar, u kojima, uz ostalo, ističe kako u Izvješću sa formalne rasprave nije obrađen zahtjev podnositelja zahtjeva na način na koji su tražili, pri čemu smatra da preporuke iz samog izvješća nisu u potpunosti utemeljene na iznesenim argumentima, činjenicama i dokazima s formalne rasprave i dostupnim podacima i dokumentaciji koju su dostavljali tijekom petog tarifnog postupka. Nadalje navode kako ostaju pri zahtijevanom ukupnom potrebnom prihodu u iznosu od 352.610.928 KM od čega je trošak nabave nedostajućih količina električne energije u iznosu od 176.028.958 KM. Podnositelj zahtjeva je u svojim komentarima istodobno izvijestio FERK o povećanom trošku nabave električne energije zbog elementarne nepogode u veljači 2012. godine.

Vezano za navode podnositelja zahtjeva, smatramo kako su u Izvješću voditelja postupka i zaposlenika FERK-a uzete u obzir sve dostupne činjenice i dokazi kojima se iste potkrepljuju, te su potpisnici izvješća, sukladno važećim propisima cijenili navedene činjenice i dokaze temeljem kojih su dali preporuku članovima FERK-a.

Zaključak

Sukladno članku 75. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi FERK-a i članku 58a. stavak (1) Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, a na osnovi savjesne i brižljive ocjene svakog dokaza posebno i svih dokaza zajedno, kao i Izvješća voditelja postupka i zaposlenika FERK-a, te zaprimljenih komentara na izvješće strana u postupku, odnosno na osnovi rezultata cjelokupnog postupka, FERK je razmatrajući pojedinačne troškove zaključio sljedeće:

Potreban prihod djelatnosti opskrbe električnom energijom prvog reda

Podnositelj zahtjeva je svoj zahtjev temeljio na odobrenom godišnjem prihodu od nekvalificiranih (tarifnih) kupaca zasnovanom na priznatim planskim troškovima za djelatnost opskrbe električnom energijom iz četvrtog tarifnog postupka. Polazeći od činjenice da se peti tarifni postupak provodio u svrhu sigurnosti opskrbe električnom energijom i omogućavanja Javnom poduzeću „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar da bude u mogućnosti obavljati svoju obvezu javne usluge opskrbe nekvalificiranih (tarifnih) kupaca, to su se u petom tarifnom postupku razmatrali samo troškovi nabave električne energije. Zbog navedenog potreban prihod djelatnosti opskrbe električnom energijom prvog reda odobravamo u iznosu od 14.763.893 KM što je jednako iznosu koji je odobren u četvrtom tarifnom postupku, koji je i podnositelj zahtijevao.

Troškovi nabave električne energije za 2012. godinu

Podnositelj zahtjeva je svoj zahtjev troška nabave temeljio na potpisanim ugovorima o kupoprodaji električne energije s Javnim preduzećem Elektroprivreda Bosne i Hercegovine d.d. – Sarajevo (Ugovor broj I-12974/11 od 23.12.2011. godine) i Konzorcijem RUDNAP d.o.o. Banja Luka i RUDNAP GROUP a.d. Beograd (Ugovor broj I-13052/11 od 30.12.2011. godine), nabavi električne energije od kvalificiranih proizvođača, usvojenom Elektroenergetskom bilancom za 2012. godinu od Vlade Federacije Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH, broj 8/12) i Zaključkom Vlade Federacije BiH broj V broj: 1422/11 od 22.12.2011.

U Izvješću voditelja postupka i osoblja FERK-a obrazloženo je kako planirana proizvodnja električne energije proizvodnih objekata Javnog poduzeća „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar po usvojenoj Elektroenergetskoj bilanci za 2012. godinu iznosi 1.376,0 GWh. Potrebna električna energija za nekvalificirane (tarifne) kupce u 2012. godini po usvojenoj Elektroenergetskoj bilanci je u iznosu od 2.804,1 GWh, te su nedostajuće količine električne energije za potrebe nekvalificiranih (tarifnih) kupaca u iznosu od 1.428,1 GWh.

Javno poduzeće „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar nabavlja 22,0 GWh električne energije iz malih hidroelektrana (od kvalificiranih proizvođača) po referentnoj cijeni proizvodnje koju je utvrdio FERK svojom Odlukom o utvrđivanju referentne cijene proizvodnje broj 07-07-634-01/11 od 27.6.2011. godine (Službene novine Federacije BiH, broj 40/11), u iznosu od 8,10872 feninga/kWh, što rezultira troškom nabave iz malih hidroelektrana u iznosu od 1.783.918 KM.

Javno poduzeće „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar za potrebe nekvalificiranih (tarifnih) kupaca od Javnog preduzeća Elektroprivreda Bosne i Hercegovine d.d. – Sarajevo nabavlja količinu električne energije od 145,88 GWh po cijeni od 109,63 KM/MWh, što rezultira troškom nabave od Javnog preduzeća Elektroprivreda Bosne i Hercegovine d.d. – Sarajevo u iznosu od 15.992.824 KM.

Preostale količine električne energije za potrebe nekvalificiranih (tarifnih) kupaca u iznosu od 1.260,2 GWh nabavljene su od Konzorcija RUDNAP d.o.o. Banja Luka i RUDNAP GROUP a.d. Beograd po cijeni od 113,07 KM/MWh, što rezultira troškom

nabave od Konzorcija RUDNAP d.o.o. Banja Luka i RUDNAP GROUP a.d. Beograd u iznosu od 142.494.154 KM.

U Izvješću voditelja postupka i osoblja FERK-a predložen je trošak nabave nedostajućih količina električne energije za potrebe nekvalificiranih (tarifnih) kupaca od 1.428,1 GWh u iznosu od 160.270.896 KM.

Smatramo kako su u Izvješću voditelja postupka i zaposlenika FERK-a uzete u obzir sve dostupne činjenice i dokazi kojima se iste potkrepljuju, te da su potpisnici izvješća pravilno ocijenili navedene činjenice i dokaze, sukladno važećim propisima, temeljem kojih su dali preporuku članovima FERK-a, koju prihvaćamo i odobravamo trošak nabave nedostajućih količina električne energije za potrebe nekvalificiranih (tarifnih) kupaca od 1.428,1 GWh u iznosu od 160.270.896 KM.

Na temelju svega navedenog, a uzimajući u obzir odobreni prihod djelatnosti distribucije električne energije, odobrene prosječne proizvodne cijene na pragu proizvodnje iz trećeg tarifnog postupka, kao i tarife prijenosa, rada NOS-a i pomoćne usluge koje utvrđuje DERK, za bilanciranu količinu električne energije od 2.518.006 MWh, ukupan prihod od nekvalificiranih (tarifnih) kupaca iznosi 337.262.146 KM.

Sukladno člancima 12., 24., 31. i 38. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke elektroenergetski bilanca je apsolutna podloga za utvrđivanje tarifnih stavova, odnosno za odobravanje troškova i potrebnog prihoda, te da se zbog toga mogu odobriti samo oni troškovi koji svoje uporište imaju u elektroenergetskoj bilanci. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine 18.1.2012. godine je usvojila Bilancu energetske potrebe Federacije BiH za 2012. godinu (Službene novine Federacije BiH, broj 8/12). Prije usvajanja navedene bilance Vlada Federacije BiH je donijela Zaključke broj V.broj :1422/11 od 22.12.2011. godine, kojim je ista, kao većinski vlasnik ovog javnog poduzeća, suglasna s prijedlogom Javnog poduzeća „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar da u cilju osiguranja sigurne i kontinuirane opskrbe električnom energijom svih potrošača, potpiše ugovore o nabavi električne energije sukladno provedenim procedurama nabave električne energije za 2012. godinu, kao i da će Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, mjere za prevladavanje nastalog stanja, a koje su, kako je navedeno u točki 3. ovog zaključka, posljedica iznimno loše hidrologije u 2011. godini, izvođenju radova na rekonstrukciji HE „Rama“ i potpisivanju ugovora o nabavi električne energije, razmatrati i donijeti u sklopu razmatranja i usvajanja Elektroenergetske bilance Federacije Bosne i Hercegovine za 2012. godinu. U usvojenoj bilanci jasno je navedeno kako je istom predviđeno da se opskrba domaćeg konzuma i obveze isporuke po osnovi zaključenih ugovora zadovolje proizvodnjom iz domaćih izvora i nabavom količina na tržištu električne energije.

Na temelju Zaključaka Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine broj PF broj 01,02-18-500/09 od 2.6.2009. godine (Službene novine Federacije BiH, broj 40/09), FERK također smatra kako se ova materija treba zakonski regulirati na način da se prvo električnom energijom podmiri korisnici u Federaciji BiH, a tek tada se može vršiti izvoz električne energije.

Peti tarifni postupak FERK je započeo na osnovi podataka koje je dostavio podnositelj zahtjeva, a na dostavljanju sve tražene, a nedostajuće dokumentacije, podataka i informacija, FERK je insistirao tijekom tarifnog postupka. Dopune su vršene i neposredno na pripremnoj i formalnoj raspravi, i to u vidu davanja izjašnjenja ovlaštenih predstavnika

podnositelja zahtjeva o pojedinim pitanjima, kao i neposrednim prilaganjem dokumentacije.

FERK je, sukladno zahtjevu podnositelja pošao od odobrenog potrebnog godišnjeg prihoda od nekvalificiranih (tarifnih) kupaca električne energije za djelatnost opskrbe električnom energijom prvog reda iz Rješenja broj 01-07-1311-91/09 od 21.7.2010. godine, koji je zasnovan na priznatim troškovima, rashodima i приходима. Također, FERK je ocijenio i opravdanost troškova nabave na temelju zaprimljenih podataka uzimajući u obzir kako je podnositelj zahtjeva morao nabaviti nedostajuće količine električne energije.

S obzirom da FERK, kao regulator, na osnovi Zakona o električnoj energiji, utvrđuje cijene električne energije zasnovane na opravdanim troškovima koje u svom poslovanju ostvaruju regulirana javna elektroprivredna društva, kao i činjenici da nabava, odnosno trošak nabave nedostajuće količine električne energije, utječe na opskrbu nekvalificiranih (tarifnih) kupaca, odnosno cijenu električne energije za nekvalificirane kupce, među kojima su u znatnom broju kućanstva, FERK je Zahtjev za pokretanje tarifnog postupka za djelatnost opskrbe električnom energijom prvog reda razmatrao u cilju ostvarenja sigurnosti opskrbe električnom energijom i omogućavanja Javnom poduzeću „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar da bude u mogućnosti obavljati svoju obvezu javne usluge opskrbe nekvalificiranih (tarifnih) kupaca.

Troškovi nabave i drugi elementi potrebnog prihoda propisani tarifnom metodologijom FERK-a i odobreni u ovom postupku bit će predmet provjere sukladno odredbama Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke i Pravilnika o izvještavanju.

FERK je, u svom Pravilniku za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, zatražio da regulirane kompanije posluju sukladno Zakonu o električnoj energiji. Kao što je propisano u članku 8. tog zakona, u tijeku je otvaranje elektroenergetskog tržišta, a sukladno Ugovoru o uspostavi Energetske zajednice (Službeni glasnik BiH – međunarodni ugovori, broj 9/06), Odluci o obimu, uvjetima i vremenskom rasporedu otvaranja tržišta električne energije u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, broj 48/06 i 77/09) Državne regulatorne komisije za električnu energiju (DERK), te FERK-ovom Pravilniku o stjecanju statusa kvalificiranog kupca (Službene novine Federacije BiH, broj 53/06 i 87/11). Obvezne prakse su implementiranje standarda nediskriminacije i obveza javne usluge nametnute od Parlamenta Federacije BiH u obliku Zakona o električnoj energiji, što znači da sada postoje standardi koje FERK provodi u javnosti što rezultira nediskriminacijom i pravilnom raspodjelom troškova.

Stoga, važno je da podnositelj zahtjeva i uistinu, cijeli sektor i javnost, razumiju kako su standardi koje FERK nameće podnositelju zahtjeva nastali primjenom zakona i sastoje se od ispitivanja i opravdavanja podataka o troškovima koje je prouzročila regulirana kompanija. FERK se ponaša sukladno zakonu, troškove je prouzročila regulirana kompanija prilikom svog poslovanja, tako da je ista dužna prikazati i opravdati te troškove sukladno članku 37. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, a teret dokazivanja u tarifnom postupku je, sukladno članku 52. stavak (9) istog pravilnika na podnositelju zahtjeva, te FERK, sukladno članku 58. Poslovnika o radu FERK-a, prilikom odlučivanja o opravdanosti nekog troška uzima u obzir i činjenicu kako je informacija o istome dana ili uskraćena.

Kada se radi o tarifama, dužnosti neovisnog regulatora, sukladno zakonu su vrjednovanje podataka o troškovima i postupno uvođenje promjena tarifa s ciljem

potkrepljivanja tarifa temeljenih na troškovima sukladno direktivama EU, zakonu i propisima koje donosi FERK. Regulirane kompanije imaju obvezu pridržavati se propisa za opskrbu električnom energijom prvog reda nekvalificiranih (tarifnih) kupaca sukladno obvezi vršenja javne usluge.

Sve regulirane kompanije koje imaju obvezu vršenja javne usluge moraju osigurati električnu energiju svim svojim nekvalificiranih (tarifnim) kupcima što je moguće ekonomičnije. Ova obveza ima svoje temelje u zakonu, a osobito u sljedećem:

Dozvola za rad - licenca za obavljanje elektroprivredne djelatnosti opskrba električnom energijom prvog reda dodijeljena Javnom poduzeću „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar, sadrži obvezu vršenja javne usluge za Javno poduzeće „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar opisanu u stavcima 4.2.1. i 4.1.1. tako da „Imatelj dozvole je obavezan obavljati opskrbu električnom energijom prvog reda za nekvalificirane (tarifne) kupce kao javnu uslugu na svom geografskom području, kako je propisano važećim zakonima, podzakonskim aktima, propisima i pravilima FERK-a i sukladno direktivama EU i međunarodnim ugovorima koje je prihvatila BiH.“

Direktiva EU vezana za zajednička pravila za unutrašnje tržište električne energije, u s svezi s javnom uslugom i zaštita kupaca propisuje, uz ostalo, da zemlje članice mogu nametnuti poduzećima koja rade u sektoru električne energije, u općem ekonomskom interesu obvezu javne usluge koje se mogu odnositi na sigurnost, uključujući sigurnost opskrbe, redovnost, kvalitetu i cijenu opskrbe i ekološku zaštitu, uključujući energetske učinkovitost, energiju iz obnovljivih izvora energije i zaštitu klime.

Prema članku 4. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, obveza javne usluge definirana je da „znači obvezu elektroprivrednih društava u obavljanju određene elektroprivredne djelatnosti kao javne usluge, prvenstveno u odnosu na sigurnost, regularnost, kvalitetu, cijenu opskrbe i zaštitu životne sredine, sukladno Zakonu i direktivama EU.“, dok su ciljevi metodologije prema članku 5. istog Pravilnika da za nekvalificirane (tarifne) kupce utvrdi tarife koje su razumne i temeljene na troškovima, zasnovane na uobičajenoj međunarodnoj praksi.

Obveza javne usluge znači da elektroprivredno društvo mora raditi u općem ekonomskom interesu nekvalificiranih (tarifnih) kupaca, uzrokujući troškove koji su razumni i temeljeni na uobičajenoj međunarodnoj praksi, što podrazumijeva planiranje i opskrbu električnom energijom prvog reda u korist kupaca. Politika FERK-a je da obavljanje trgovinske djelatnosti elektroprivrednog društva ne može biti u suprotnosti s obvezom vršenja javne usluge, koja je elektroprivrednom društvu utvrđena u njegovoj dozvoli za rad.

Sukladno članku 56. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, vlastita je odluka i nadležnost FERK-a razmotriti i potvrditi sve troškove dostavljene kao podrška predloženim tarifama, prihvatiti, odbiti ili prilagoditi svaku veličinu ili analizu korištenu za proračun predložene tarife. Polazeći od navedenog prava i ovlaštenja, FERK je uzeo u obzir načela transparentnosti i ravnopravnosti svih sudionika na tržištu, a prije svega nediskriminaciju prema bilo kojem kupcu električne energije, opredijelivši se za postupno uvođenje međunarodno prihvaćene regulatorne prakse i postupno uvođenje općeprihvaćenih međunarodnih standarda u tarifnom postupku, kako bi se izbjegle iznenadne i drastične promjene tarifa u prijelaznom razdoblju, a osobito uzimajući u obzir nepostojanje razvijenih

socijalnih mjera, zbog čega je FERK odlučio izbjeći nagle i velike promjene tarifa u prijelaznom razdoblju, vodeći računa o postupnom ukidanju subvencija između elektroprivrednih djelatnosti, kategorija i grupa potrošnje.

Prilikom odlučivanja FERK je pošao od činjenice da se peti tarifni postupak provodi u prijelaznom razdoblju, te je imajući to u vidu analizirao sve dokumente i podatke koje je podnositelj zahtjeva dostavio, a koji su sadržavali i elemente procjene samog podnositelja zahtjeva, kao i dokumenta i podatke iz četvrtog tarifnog postupka Javnog poduzeća „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar.

FERK je u razmatranju zahtjeva kroz postupak odobravanja tarifa po podnesenom zahtjevu, u najvećoj mogućoj mjeri poštovao osnovna načela koja propisuju da će tarife biti pravedne i razumne, ravnopravne i određene na transparentan način, uvažavajući da postupnost u primjeni tarifne metodologije u prijelaznom razdoblju podrazumijeva i postupnost u izmjenama tarifa, koje će tek na kraju prijelaznog razdoblja u potpunosti biti zasnovane na opravdanim troškovima, sve sukladno odredbama Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke koje se odnose na prijelazno razdoblje. FERK smatra kako podnositelj zahtjeva mora poslovati na efikasan i ekonomičan način provodeći aktivnosti koje će prouzročiti neophodne opravdane troškove.

Na temelju savjesne i brižljive ocjene svakog dokaza posebno i svih dokaza zajedno, izvješća i komentara strana u postupku, kao i na osnovi rezultata cjelokupnog postupka, a slijedeći ciljeve kojima se FERK rukovodio, čije ostvarenje mu je povjerio Zakon o električnoj energiji, a pravila i propisi FERK-a, kao provedbeni akti navedenog zakona potvrdili, odnosno vodeći se time da tarife trebaju biti razumne, ravnopravne i određene na transparentan način, FERK je odlučio kao u izreci.

POUKA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ovog rješenja podnositelj zahtjeva i umješaci mogu tužbom pokrenuti upravni spor kod Kantonalnog/Zupanijskog suda u Mostaru u roku od 30 dana od dana primitka rješenja. Tužba se predaje sudu izravno ili mu se šalje poštom preporučeno. Tužba se može izjaviti i na zapisnik kod navedenog suda ili bilo kojeg drugog suda.

PREDSJEDNICA FERK-a
Đulizara Hadžimustafić v.r.